

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

DAMHUSET, DEN TIDL. INSPEKTØRBOLIG

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	18.12.2012
Besigtiget af:	Troels Østergaard Jørgensen
Journalnummer:	
Kommune:	Lyngby-Taarbæk kommune
Adresse:	Raadvad 13, 2800 Kgs. Lyngby
Betegnelse:	Raadvad 3-30. Damhuset, den tidl. Inspektørbolig.
Fredningsår:	1983
Omfang:	<i>Damhuset, den tidl. inspektørbolig (ca. 1770)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Ved Dyrehaven nord for København ligger det tidligere fabrikssamfund Raadvad ved Raadvaddam.

Damhuset er et grundmuret hus med hvidkalkede facader over en sortmalet sokkel. Taget er et halvvalmet tegltag belagt med røde vingetegls og to skorstene i kippen. På havesiden ses to små rundbuede kviste i tagfladen. Centralt på facaden er en markant frontkvist over fire fag, som rummer to indgangspartier med en fælles støbt trappe. En enkel gesims danner overgang fra mur til den kraftigt opskalkede tagfod. Frontkvisten har en markant øregesims. Vinduerne er torammede og opsprossede. De to hoveddøre udgøres af tofløjede fyldingsdøre med ruder. På havesiden er to havedøre. Døre og vinduer er alle malet grønne. På den nordlige gavl er en kældernedgang.

I det indre er huset opdelt i to lejemål, hver lejlighed er i to plan, og er overvejende præget af nyere overflader. Dog findes enkelte ældre døre, beslag, gerigter og panelværker bevaret.

— BYGNINGSHISTORIE

Damhuset stammer fra cirka 1760'erne hvor det antageligt er opført som sommerbolig for N. J. Jessen, der startede møllevirksomheden i Raadvad. I 1767 bliver bygningen delt op i tre lejligheder til de tre skiftende direktører i det interessentskab af isenkræmmere der overtager fabrikken efter Jessen i 1767. I 1834 beslutter staten at indsætte en inspektør for fabrikken og i 1854 indrettes Damhuset til helårsbolig for inspektøren. I nyere tid er bygningen gennemgribende istandsat omkring 1984-85 ved Kgl. Bygningsinspektør Gerhrdt Bornebusch. Ved samme arkitekt opdeles bygningen i 1988 i to lejligheder. Damhuset fremstår i det ydre, bortset fra de to hoveddøre, omtrent som ved opførelsen.

Damhuset, med Lageret til venstre.

— KILDER

Kjeld Kayser, Raadvad. En historisk billedbog. Nationalmuseet 1980.
 En byvandring i Raadvad. Lyngby-Taarbæk Stadsarkiv, Friboeshvile.
 Kulturstyrelsens database, Fredede og Bevaringsværdige Bygninger.
www.kulturarv.dk/fbb
www.raadvadby.dk/
 Arkitektur DK, 1989/5
 Weblager.dk

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

For Damhuset er den miljømæssige værdi knyttet til bygningens fremtrædende placering, der indtager en markant position i den lille bydannelses. Endvidere ligger den på let hævet terræn, og indtager derved en højere plads i hierarkiet med de omkringliggende bygninger. Sammen med Den Gl. Smedje er Damhuset blandt de mest markante huse når man bevæger sig gennem Raadvad, og de to bygninger danner tilsammen et fikspunkt når man kigger henover mølledammen.

Damhuset ved vejen og dammen.
www.krak.dk

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kultuhistoriske værdi ved Damhuset knytter sig til dens oprindelse som del af den tidligste bebyggelse i Raadvad. Den er tidstypisk udformet i klassicistisk stil, hvilket lader sig aflæse i den rene og enkle hovedform, udpræget symmetri og retkantede døre og vinduer samt begrænset brug af dekoration. Bygningerne i denne del af Raadvad har typisk været indrettet med værksteder i stueetagen og beboelse på første sal, men Damhuset har udelukkende været benyttet som bolig. Dette ses på bygningens udformning, der i højere grad end de omkringliggende signalerer beboelse, i kraft af den markante tagprofil og frontkvisten.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig for Damhuset til den klart aflæselige hovedform, med den markante frontkvist og det stejle tag, som tilsammen giver huset en markant profil. Endvidere findes arkitektonisk værdi i de regelmæssigt opbyggede facader med en stor grad af symmetri, der giver huset et roligt og værdigt udtryk, som klart signalerer at huset er opført til at have en højere plads i bebyggelsens hierarki end de omkringliggende huse.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre er de bærende fredningsværdier knyttet til den klart sluttede hovedform med hvidkalkede regelmæssige facader og det kraftigt opskalkede røde tegltag med ubrudte tagflader og to skorstene. Hertil kommer de traditionelt udførte døre og vinduer samt den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre er de bærende fredningsværdier knyttet til alle ældre og bevarede bygningsdele og konstruktioner, herunder ældre døre, beslåning, gerigter og paneler samt stukkatur. Hertil kommer den relativt velbevarede planløsning samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

I det ydre bør man fortsat vedligeholde med traditionelle materialer som kalk og linolie, samt murede rygninger på tagets rygninger og grater.

I det indre bør der fremadrettet benyttes traditionelle materialer som rør og puds på skillevægge samt pudsede vægge og lofter. Gulve bør fortsat være massive plankegulve.